

Otázky a odpovědi k petici bezdiktatoru.cz

Kdo může podepsat petici?

Dle petičního zákona může takovouto petici podepsat každý, kdo rozumí jejímu smyslu (není zde tedy pevné věkové omezení jako v případě obecních petic nebo kandidátních petic).

Jak dlouho se budou podpisy sbírat?

Sbírat budeme, dokud nenasbíráme 10 000 podpisů + rezervu, ta se pohybuje cca 2 000 podpisů navíc.

Proč je petice určena Senátu?

Protože Senát má možnosti na věc upozornit a máme garanci, že při nasbírání určeného limitu podpisů (10 tis.) se Senát bude peticí zabývat formou expertního posouzení i plenárního zasedání. Máme s touto formou dobré zkušenosti z minulé petice. Samozřejmě o jaderném tendru rozhoduje vláda ČR, a proto zvažujeme, že v průběhu petice budeme ministrům adresovat zvláštní výzvu. Nicméně veřejná vyjádření ze strany vlády zatím nedávají naději na transparentnější postup.

Řeší petice, zda máme či nemáme stavět nové jaderné bloky?

Ne. Tato složitá otázka není předmětem petice. Petice pouze vystupuje proti nejhorším variantám z hlediska geopolitické bezpečnosti. Zda vláda zvolí jiné dodavatele jaderných bloků, nebo úplně jiné varianty výroby elektrické energie, to je jiná otázka.

Proč se v petici věnujete především Rusku? A jak je to s Čínou?

Ruská státní firma Rosatom má větší šance zvítězit (napojení na naše politiky, firmy) a z účasti Ruska vyplývá také více rizik (viz otázka níže). Nicméně Čína bohužel představuje velice podobná rizika, jen je geograficky vzdálenější. BIS varuje před aktivitami čínských zpravodajců, prezident Číny si nechal zrušit omezení počtu kandidatur - takže může vládnout neomezeně, Čína systematicky a masivně porušuje práva celých skupin obyvatelstva, chová se agresivně v Jihočínském moři atd.

Jaká konkrétní rizika plynou z možné výstavby elektrárny Rosatomem?

Neznáme zprávu bezpečnostní komise vlády. Také neznáme všechny způsoby, jak může být ruský režim přes svou klíčovou státní firmu nebezpečný při tak velké stavbě. Z těch známých rizik je možno uvést:

- Korumpování našich politiků a úředníků, snaha zavázat si je a podporovat ruské zájmy v rámci evropské politiky. To, co vidíme na příkladu našeho prezidenta (napojení poradců prezidenta na ruský režim přes Lukoil aviation, sponzorování kampaně přes Adast systems a další), by dál neblaze působilo na českou politiku.
- Provázání s ruskými firmami by mohlo působit přímo proti geopolitickým zájmům nás a našich spojenců v případě nutnosti zavést např. další sankce při dalším násilném jednání ruského režimu.
- V minulosti používal Putinův režim energetické vztahy pro nátlak na závislé státy (Ukrajina, Bělorusko a další) v oblasti svých mocenských zájmů.
- Samozřejmě je nelogické a nebezpečné být závislí na státním režimu, který nás a naše spojence ve své doktríně označuje za nepřátele a nepřátelsky se také chová.
- Další navýšení počtu zpravodajců u nás. Již dnes je na ruské ambasádě v Praze podezřele velký počet pracovníků. Před činností zpravodajců pravidelně varuje BIS a tak velká stavba

by skýtala příležitost k navýšení zpravodajské činnosti Ruska u nás - v rámci technického a organizačního zajištění stavby.

- Posilování současného ruského režimu jde obecně proti zájmům evropských demokratických zemí. Režim Vladimíra Putina se v Evropě snaží rozšiřovat chaos (atentáty Černá Hora, Velká Británie, Německo, válka v Gruzii, na Ukrajině...) a doma brutálně porušuje práva svých občanů. Navíc tento režim vyhrožuje našim spojencům (manévry v Pobaltí, simulovaný jaderný útok na Polsko).
- Celkově patří Rusko i Čína k centralizovaně a totalitně řízeným společnostem a jsou tedy méně předvídatelné než demokratické státy s fungujícím systémem brzd a protivah. Může se nám snadno stát, že rozestavíme tento obrovský projekt a přijde nějaká zásadní změna, jako byla anexe Krymu a následná proxy válka Ruska na Ukrajině.
- Při stavbě jaderných elektráren je také důležité, jak je dodavatel zvyklý dodržovat pravidla a obecně se řídí právními rozhodnutími. Zahraniční akce Ruska ukazují, že se mezinárodními pravidly neřídí. V roce 2020 přišel prezident V.Putin s ústavním návrhem, aby ruská Ústava měla vyšší váhu než mezinárodní smlouvy.

Pokud v tendru nebudou státní firmy z Ruska a Číny, jaké zůstanou možnosti?

Svůj zájem o výstavbu jaderných bloků projevily další 4 firmy/konsorcia firem z demokratických zemí. Existuje několik dalších možností - s jinými velikostmi reaktorů, úplně bez jaderných zdrojů, ale není náplní petice tuto otázku konkrétně řešit. Petice pouze označuje ty nejhůřší možnosti.

Mohou být vyřazeny konkrétní země z tendru bez toho, aby nám hrozila mezinárodní arbitráž?

Za prvé je důležité k tendru přistupovat na základě kritérií. Rusko a Čínu zmiňujeme jako konkrétní země, které by měly problém splnit kritéria zmíněná bezpečnostní komise k tendru - například jedno z kritérií by podle informací z médií mělo být to, že nás daná země nemá označovat za nepřátele. A přesně to dělá Rusko. Tedy vyřazování ne podle názvu země, ale podle kritérií. Za druhé neříkáme, kdy přesně má k vyřazení dojít. Chceme jen garanci, že se tak stane hned zpočátku - například v základních podmínkách pro přihlášení do tendru, nebo až v nějakém předkole tendru. Čím dříve k tomu dojde, tím menší náklady vzniknou i daným vyřazeným účastníkům. Jde o strategickou infrastrukturu a náš stát má prostřednictvím svých zástupců určovat podmínky - jednou z nejdůležitějších pro naši budoucnost by měla být právě bezpečnost.

Rosatom je samostatná firma, není to ruský stát, proč to stavíte na stejnou úroveň?

Rosatom je státní firma, která má kromě divize jaderných elektráren také například část zabývající se jadernými zbraněmi. Jde tedy o naprosto strategickou součást ruského státu a je přímo podřízena ruskému režimu. Rosatom vede Alexey Likhachev, bývalý ruský ministr. Před ním jej vedl spolupracovník prezidenta Putina. Pro Rosatom tedy nemusí být na prvním místě zájmy ekonomické. Řídit se může v první řadě geopolitickými záměry zřizovatele a vlastníka - ruského vládnoucího režimu.